

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 382/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti postupu Okresného súdu Košice I v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 5180/2011 a proti uzneseniam Okresného súdu Košice I č. k. 16 Er 5180/2011-37 z 19. júna 2020 a č. k. 16 Er 5180/2011 z 29. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. septembra 2021, doplnenou 6. septembra 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté uznesenia navrhuje zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom exekučnom konaní.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa pred okresným súdom viedlo exekučné konanie, v ktorom bol sťažovateľ poverený

výkonom exekúcie. Oprávnený v priebehu exekučného konania navrhol zmenu súdneho exekútora. Okresný súd uznesením č. k. 16 Er 5180/2011-10 z 12. augusta 2013 návrhu oprávneného na zmenu súdneho exekútora vyhovel a zároveň poveril nového súdneho exekútora vykonaním predmetnej exekúcie. O trovách exekúcie malo byť rozhodnuté samostatným uznesením.

3. Dňa 19. júna 2020 vydal okresný súd uznesenie č. k. 16 Er 5180/2011-37, ktorým rozhodol o trovách exekúcie sťažovateľa ako pôvodného súdneho exekútora tak, že mu náhradu trov exekúcie nepriznal. Sťažnosť sťažovateľa okresný súd napadnutým uznesením č. k. 16 Er 5180/2011 z 29. júna 2021 zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd poukázal na § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa dokončia podľa doterajších predpisov, teda podľa ustanovení Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, ak Exekučný poriadok v § 243i až 243k neustanovuje inak. Pri rozhodovaní o trovách exekúcie teda postupoval podľa § 243k Exekučného poriadku, podľa ktorého patria trovy pôvodnému súdnemu exekútorovi v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene súdneho exekútora použité na uspokojenie nárokov exekútora, pričom podstatným ukazovateľom na určenie náhrady trov má byť výška vymoženého alebo prijatého plnenia z majetku povinného. Exekútorovi, ktorý nič nevymohol, neprináležia žiadne trovy exekúcie (bližšie pozri body 19 a 20 napadnutého uznesenia z 29. júna 2021, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. S posúdením veci okresným súdom sa sťažovateľ nestotožňuje. Argumentuje, že v tomto prípade bolo potrebné aplikovať § 44 ods. 11 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 a pri rozhodovaní o trovách postupovať tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie. Odkazuje aj na § 243j Exekučného poriadku, ktorý dáva súdu možnosť aplikovať dôvody hodné osobitného zreteľa, a teda možnosť rozhodnúť, že ak exekútor poruší svoje povinnosti v exekúcii, ktorá sa zastavila, nemá nárok na náhradu trov exekúcie. Sťažovateľ však uvádza, že sa nedopustil žiadneho pochybenia, k zmene exekútora došlo bez jeho zavinenia na návrh oprávneného, vykonal všetky prvotné úkony nevyhnutné so začatím exekúcie, ktoré musel odovzdať novému exekútorovi, pričom okresný súd rozhodol o trovách exekúcie až po siedmich rokoch a medzitým došlo k zmene právnej úpravy. Pri rozhodovaní o náhrade trov exekúcie okresný súd podľa sťažovateľa nepostupoval v zmysle zákonných ustanovení, a preto došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv.

5. Porušenie svojich majetkových práv vníma sťažovateľ v súvislosti s tým, že vzhľadom na množstvo obdobných exekučných konaní by mohli napadnuté rozhodnutia založiť neželanú prax a pripraviť sťažovateľa o jeho nárok na náhradu trov v každom jednotlivom konaní.

6. Napokon sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že rozhodovanie o trovách exekúcie trvalo viac ako sedem rokov, čo je neospravedliteľná doba rozhodovania svedčiaca o tom, že okresný súd nekonal vo veci bez zbytočných prieťahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením č. k. 16 Er 5180/2011 z 19. júna 2020

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu z 19. júna 2020, ústavný súd s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy a z neho vyplývajúci princíp subsidiarity uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

8. Napadnuté uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom mohlo byť (a v tomto prípade aj bolo) preskúmané súdom prvej inštancie v zmysle § 239 Civilného sporového poriadku, a to na základe sťažnosti sťažovateľa ako osobitného prostriedku procesnej obrany. O tejto sťažnosti rozhodol sudca okresného súdu uznesením č. k. 16 Er 5180/2011 z 29. júna 2021, čo v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením č. k. 16 Er 5180/2011 z 29. júna 2021

9. Podstatou sťažovateľovej ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým neboli sťažovateľovi ako pôvodne poverenému súdnemu exekútorovi priznané trovy exekúcie, došlo k porušeniu ním označených práv. Sťažovateľ namieta, že okresný súd neaplikoval na jeho vec správnu právnu úpravu a o jeho nároku na náhradu trov rozhodol až po uplynutí siedmich rokov a výraznej zmene právnej úpravy.

10. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, zohľadniac súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v kontexte rozhodovacej činnosti ústavného súdu v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kláčanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), v zmysle ktorého tzv. bagateľnosť veci (predmetu konania) nemôže byť jediným a nosným dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti (I. ÚS 247/2019), a nie je tomu tak ani v tomto prípade.

11. Nadväzne, s ohľadom na charakter ďalších námietok uplatnených sťažovateľom, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať

a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

12. Ústavný súd preskúmal sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu a zistil, že o takú situáciu v jeho veci nejde. Vychádzal pritom aj zo svojej stabilnej judikatúry, v zmysle ktorej je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony; pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

13. Okresný súd v namietanom uznesení po citácii relevantných ustanovení právnych predpisov uviedol, že z § 243k Exekučného poriadku jednoznačne vyplýva, že v prípade zmeny súdneho exekútora v konaní, ktoré začalo pred 1. aprílom 2017, patria súdnemu exekútorovi trovy v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene exekútora použité na uspokojovanie nárokov exekútora, pričom podstatným ukazovateľom na určenie náhrady trov exekúcie je výška takto vymoženého alebo prijatého plnenia z majetku povinného s tým, že pravidlá úhrady trov pôvodného súdneho exekútora vyplývajú z § 60 ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 alebo podľa § 127, § 128 a § 164 ods. 1 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017. Ďalej zdôraznil, že pri zmene exekútora a pri jeho vylúčení je dôvodné, aby trovy neplatil povinný dvakrát, preto sa podľa novej právnej úpravy uplatňuje pravidlo, že na trovy má nárok len neskorší exekútor. Pôvodnému exekútorovi patria trovy len v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene exekútora. Vzhľadom na to, že v danom prípade sťažovateľ nevymohol žiadnu čiastku z majetku povinného, okresný súd uzavrel, že mu neprináležia žiadne trovy exekúcie.

14. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov sťažovateľa ako pôvodne povereného exekútora aplikoval na danú situáciu právnu úpravu v súlade s prechodnými ustanoveniami Exekučného poriadku, svoje rozhodnutie náležite a logicky odôvodnil. Pri preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd nezistil taký výklad alebo aplikáciu právnych predpisov, ktoré by sa vyznačovali arbitrárnosťou alebo svojvôľou okresného súdu a ktoré by zároveň dosahovali intenzitu spôsobilú zasiahnuť do práv sťažovateľa, ktoré označil vo svojej ústavnej sťažnosti. Ustanovenie § 243h Exekučného poriadku síce stanovuje, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak zákonodarca zároveň uvádza, že uvedené pravidlo sa aplikuje iba v prípade, ak Exekučný poriadok v § 243i až § 243k neustanovuje inak. Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade zmeny súdneho exekútora aj v konaní, ktoré začalo pred 1. aprílom 2017, je potrebné postupovať v súlade s § 243k Exekučného poriadku, ktorý jednoznačne stanovuje, že výška trov pôvodného súdneho exekútora závisí od výšky vymoženého alebo prijatého plnenia z majetku povinného, ktoré boli

použitie na uspokojenie nárokov exekútora podľa pravidiel uvedených v § 60 Exekučného poriadku. Tento výklad a aplikácia právneho predpisu na situáciu sťažovateľa nevybočujú z rámca ústavnej konformnosti, a preto ústavný súd nemá dôvod do nich zasiahnuť.

15. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v uznesení č. k. I. ÚS 50/2020 zo 4. februára 2020 či v uznesení č. k. I. ÚS 194/2020 z 28. apríla 2020, ktorými boli obdobné ústavné sťažnosti totožného sťažovateľa odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Ústavný súd nevidí žiaden dôvod ani špecifickú okolnosť danej veci, pre ktorú by sa od tohto záveru mal odchýliť v tomto prípade.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd posúdil namietané rozhodnutie ako také, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, nezistil v rámci jeho odôvodnenia svojvôľu alebo arbitrárnosť, a preto konštatuje, že medzi uznesením okresného súdu a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nezistil takú príčinnú súvislosť ústavnoprávnej relevancie, ktorá by odôvodňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie sťažovateľ namietal len v súvislosti s argumentáciou o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ktoré malo byť postupom a rozhodnutím okresného súdu takisto porušené, sťažovateľ neuviedol žiadne dôvody a ústavný súd musí konštatovať, že medzi týmto ustanovením, ktoré upravuje podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, a namietaným rozhodnutím okresného súdu o náhrade trov exekúcie neexistuje žiadna príčinná súvislosť.

18. Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť svoj právny názor, podľa ktorého samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie.

19. S ohľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v exekučnom konaní

20. Napokon sťažovateľ namietal neprimeranosť dĺžky rozhodovania okresného súdu o trovách exekučného konania v jeho veci. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú

sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takejto ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03 a rozhodnutím aj Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

21. V čase doručenia ústavnej sťažnosti bolo o trovách exekúcie právoplatne rozhodnuté, a teda k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v tomto konaní už nemôže reálne dochádzať. Z uvedeného dôvodu ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu